

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 244. Quæ sit obligatio Principum circa Judices statuendos & manutenendam justitiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

infectis testamento profano non habenti solennitates juris, *Tiraq.* de privil. piæ causæ privil. 4. 15. & 7., possuntque videri dicta l. 3. p. 2. à n. 1130.

1423 §. III. Judex, per se loquendo, si absit scandalum. non peccat, si ferat sententiam in peccato mortali, uti cum communi *Suar.* de Leg. l. 3. c. 10.

1424 Q. 244. *Quæ sit obligatio Principum circa Iudices statuendos & justitiam manutenendam. R.*

§. I. Tenetur Princeps curare, ut Iudices habeat doctos, prudentes, probos, misericordes, ne videlicet aliquid in officio tanti momenti agant vel imperitè, vel improvidè, vel malignè, vel crudeliter, & si id negligent Principes, Deus his imputat illorum errores & vitia, quia ad hoc constituuntur Iudices, ut loco Principum jus dicant; imò Principes per illos jus dicunt, ergo quales Iudices statuunt, tales ipsimet volunt coram Deo esse in dicendis sententiis, ergo si statuunt imperitos vel improbos, volunt jus dicere tanquam imperiti vel improbi: Ex his colligitur, teneri Principem adhibere iudiciis illos, quos censet aptissimos, simili modo quo à n. 58. diximus digniores admoveandos curæ animarum, sunt enim rationes eadem.

1425 §. II. Vitia Iudicum tantò magis noxia sunt, quantò cum majore authoritate vel potentia sunt conjuncta, hinc meritò dixit *Spe* d. 16. caut. 1. non expedire, ut iudiciis admoveantur magni Prælati, præsertim qui impetuosi sunt, ne authoritate dominantur, nec sit, qui iis obniti audeat, si ab æquo deflectant. Addit *Caut.* 7., *quoniam plurimi existimant impunitatem Iudicum non parvam esse causam, cur conscientia plerique laxa sint, curabit Princeps de eorum delictis fieri certior, & sicubi exerraverint, severè in eos animadvertet.*

1426 §. III. Non excusatur Princeps, qui omni curâ
à se

à se rejectâ Officiales, & maximè Judices finit pro
 libitu agere, sed tenetur ipse suam quóque diligen-
 tiam & inspectionem adjungere, *Spe* d. 9. Ratio est,
 I. Quia Princeps tenetur providere publico, nec
 semper est certus de peritia & probitate suorum,
 imò sæpe est defectus illorum, ergo tenetur suâ curâ
 supplere, quod deest, ac semper invigilare, ne quid
 deficiat. 2. Si Princeps solis informationibus alienis
 credat, nec per se velit audire miseros, vel attendere
 ad causas, hoc ipso armat suos ad audendum quid-
 vis pro libitu, odio, invidia, avaritia, respectibus
 humanis: *Hoc ignorare Princeps non potest*, inquit
Spe, peccat igitur, si omnem sollicitudinem & in-
 spectionem à se excludat: Quamvis autem *Spe* lo-
 quatur de processu circa Sagas, tamen idem valet in
 omni materia justitiæ. 3. Ipsimet Judices & Officia-
 les supponunt Principem simul attendere ad manu-
 tenentiam justitiæ, ergo ad hoc tenetur Princeps.
Anteced. prob., Nam si ejusmodi homines admo-
 neantur sui officii, dicere solent, *Princeps scit, re-
 tuli Principi, Princeps audivit, non improbat.*
ipse viderit &c. E contra Principes dicunt, *ad hoc
 habeo meos Officiales, illis commisi, non possum
 ipsemet omnia, ipsi viderint &c.* quis hic circulus
 est? inquit *Spe*: Nam cum & hi & ille viderit, nemo
 viderit, nisi Princeps ipse curam adjiciat; & ideo
 etiam l. 1. n. 456. diximus non semper satisfacere
 suæ conscientiæ Principes, si Consiliarios sequantur.
 §. IV. Non est satis, si Princeps, etiam sapius, 1427
 mandet, ut omnia rectè fiant, nam bene dicit *Spe* d.
 20. n. 12., in his causis tanti momenti non satisfacere
 conscientiæ suæ Principem, si quid rectè mandet,
 nisi etiam ad executionem eorum advigilet: Et ra-
 tio patet, quia experientia docet, quàm sæpe man-
 data ejusmodi suspendantur aut detorqueantur.